

INFORMATOR
o egzaminie
eksternistycznym
z wiedzy
o społeczeństwie
z zakresu szkoły
podstawowej

od sesji jesiennej 2019 r.

Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa 2017

Informator został opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00
sekretariat@cke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320 55 90
komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie

ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 616 33 99
oke@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683 21 01
oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel. 86 473 71 20
sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 634 91 33
sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854 01 60
sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

pl. Europejski 3, 00-844 Warszawa
tel. 22 457 03 35
info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785 18 94
sekretariat@oke.wroc.pl

Spis treści

1.	Opis egzaminu eksternistycznego z wiedzy o społeczeństwie	5
	Wstęp	5
	Zadania na egzaminie	5
	Opis arkusza egzaminacyjnego	6
	Zasady oceniania	6
	Materiały i przybory pomocnicze	7
2.	Przykładowy arkusz egzaminacyjny z zasadami oceniania rozwiązań zadań	8

- 4 *Informator o egzaminie eksternistycznym z wiedzy o społeczeństwie z zakresu szkoły podstawowej od sesji jesiennej w 2019 r.*

1.

Opis egzaminu eksternistycznego z wiedzy o społeczeństwie z zakresu szkoły podstawowej

WSTĘP

Wiedza o społeczeństwie jest jednym z przedmiotów obowiązkowych na egzaminie eksternistycznym z zakresu ośmioletniej szkoły podstawowej.

Egzamin eksternistyczny z wiedzy o społeczeństwie z zakresu szkoły podstawowej sprawdza, w jakim stopniu zdający spełnia wymagania określone w [podstawie programowej kształcenia ogólnego dla drugiego etapu edukacyjnego](#)¹.

Informator prezentuje przykładowy arkusz egzaminacyjny wraz z zasadami oceniania rozwiązań zadań. Do każdego zadania dodano wykaz wymagań ogólnych i szczegółowych z podstawy programowej kształcenia ogólnego, którym odpowiada dane zadanie. *Informator* stanowi przy tym jedynie ogólną, kierunkową pomoc w planowaniu procesu samokształcenia. Zadania w przykładowym arkuszu nie ilustrują bowiem wszystkich wymagań z zakresu wiedzy o społeczeństwie określonych w podstawie programowej, nie wyczerpują również wszystkich typów zadań, które mogą wystąpić w arkuszu egzaminacyjnym. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej, zarówno ogólnych, jak i szczegółowych, może zapewnić właściwe przygotowanie zdającego do egzaminu eksternistycznego z wiedzy o społeczeństwie.

ZADANIA NA EGZAMINIE

W arkuszu egzaminacyjnym znajdują się zarówno zadania zamknięte, jak i otwarte.

Zadania zamknięte to takie, w których zdający wybiera odpowiedź spośród podanych. Mogą to być:

- zadania wyboru wielokrotnego
- zadania typu prawda-falsz
- zadania na dobieranie.

Zadania otwarte to takie, w których zdający samodzielnie formułuje krótką lub dłuższą odpowiedź. Wśród zadań otwartych w arkuszu znajdują się:

- zadania z luką, wymagające uzupełnienia zdania bądź krótkiego tekstu jednym lub kilkoma wyrazami,
- zadania krótkiej odpowiedzi, wymagające stworzenia krótkiego tekstu (od jednego do kilku zdań).

W zadaniach egzaminacyjnych szczególny nacisk zostanie położony na sprawdzenie umiejętności krytycznej analizy informacji uzyskanych z różnych źródeł i próby wyciągania wniosków oraz przedstawiania argumentów uzasadniających własne stanowisko. W arkuszu egzaminacyjnym znajdują się także zadania sprawdzające umiejętności wykorzystania

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356, z późn. zm.).

i tworzenia informacji, rozpoznawania i rozwiązywania problemów i – w zakresie możliwym podczas egzaminu – współdziałania w sprawach publicznych.

Wszystkie zadania egzaminacyjne będą sprawdzały poziom opanowania umiejętności opisanych w następujących wymaganiach ogólnych w podstawie programowej kształcenia ogólnego:

- I. Wiedza i rozumienie
- II. Wykorzystanie i tworzenie informacji
- III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów
- IV. Komunikowanie i współdziałanie.

OPIS ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO

Egzamin eksternistyczny z wiedzy o społeczeństwie z zakresu szkoły podstawowej trwa **120 minut²**.

Zadania zawarte w arkuszu egzaminacyjnym będą odwoływać się do różnych treści, zostaną zróżnicowane pod względem sprawdzanych umiejętności, a także poziomu trudności i sposobu udzielania odpowiedzi. Mogą występować pojedynczo lub w wiązkach tematycznych. Będą odwoływać się do różnorodnej tematyki, a także do zróżnicowanych materiałów źródłowych, np. tekstów normatywnych (np. źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce), tekstów narracyjnych (np. opracowań popularnonaukowych, tekstów publicystycznych), źródeł ikonicznych (np. map, schematów, zdjęć, plakatów, rysunków satyrycznych), źródeł statystycznych (np. tabel, wykresów, diagramów).

Liczbę zadań oraz liczbę punktów możliwych do uzyskania za poszczególne rodzaje zadań przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj zadań	Liczba zadań	Łączna liczba punktów	Udział w wyniku sumarycznym
zamknięte	12–16	ok. 16	ok. 40%
otwarte	12–14	ok. 24	ok. 60%
RAZEM	24–30	40	100%

ZASADY OCENIANIA

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką są oceniane – w zależności od maksymalnej liczby punktów, jaką można uzyskać za rozwiązanie danego zadania – zgodnie z poniższymi zasadami:

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

² Czas trwania egzaminu może zostać wydłużony w przypadku zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnymi. Szczegóły są określone w *Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu eksternistycznego dla danej sesji egzaminacyjnej.*

ALBO

2 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna lub odpowiedź niepełna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Zadania otwarte krótkiej odpowiedzi

Za poprawne rozwiązanie zadania otwartego będzie można otrzymać maksymalnie 1, 2 lub 3 punkty. Za każde poprawne rozwiązanie, inne niż opisane w zasadach oceniania, można przyznać maksymalną liczbę punktów, o ile rozwiązanie jest merytorycznie poprawne, zgodne z poleceniem i warunkami zadania.

MATERIAŁY I PRZYBORY POMOCNICZE NA EGZAMINIE Z WIEDZY

O SPOŁECZEŃSTWIE

Na egzaminie eksternistycznym z wiedzy o społeczeństwie z zakresu szkoły podstawowej zdający może posługiwać się lupą.

Szczegółowe informacje dotyczące materiałów i przyborów pomocniczych, z których mogą korzystać zdający na eksternistycznym z wiedzy o społeczeństwie (w tym osoby, którym dostosowano warunki przeprowadzenia egzaminu), będą ogłaszane w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

2.

Przykładowy arkusz egzaminacyjny z zasadami oceniania rozwiązań zadań

W Informatorze zamieszczono *Przykładowy arkusz egzaminacyjny* oraz *Zasady oceniania rozwiązań zadań*. Przy każdym zadaniu w arkuszu podano (po numerze zadania) liczbę punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie. W *Zasadach oceniania rozwiązań zadań* dla każdego zadania podano:

- najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, które są sprawdzane w danym zadaniu
- zasady oceniania rozwiązań zadań
- poprawne rozwiązanie każdego zadania zamkniętego oraz przykładowe rozwiązanie każdego zadania otwartego.

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

PESEL (<i>wypełnia zdający</i>) <table border="1" style="margin: auto;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>																					PWOP-100-19XX

EGZAMIN EKSTERNISTYCZNY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

SZKOŁA PODSTAWOWA

DATA: [dzień miesiąc rok]

CZAS PRACY: **120 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **40**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron (zadania 1–27). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Na tej stronie i na karcie punktowania w wyznaczonych miejscach wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Pamiętaj, że w razie stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań egzaminacyjnych lub zakłócania prawidłowego przebiegu egzaminu w sposób, który utrudnia pracę pozostałym osobom zdającym, przewodniczący zespołu nadzorującego przerywa i unieważnia egzamin eksternistyczny.

Życzymy powodzenia!

Zadanie 1. (0–1)

O grupowym podejmowaniu decyzji

Celem tej techniki jest powstanie dużej liczby różnorodnych pomysłów w krótkim czasie. Cel ten osiągamy, koncentrując się wyłącznie na tworzeniu pomysłów w swobodnej, pozbawionej pośpiechu, atmosferze. Każdy z obecnych, nie wyłączając lidera, „produkuje pomysły”. Uczestnicy powstrzymują się od ocen pomysłów zaprezentowanych przez innych, co więcej – zachęca się ich do zmieniania i rozwijania pomysłów innych, a także do formułowania nowych pomysłów, które zostały zainspirowane przez poprzednie. Później pomysły te są oceniane, a w wyniku tej oceny nierealne – eliminowane, a najlepsze – akceptowane i wdrażane.

Na podstawie: M. Stevens, *Rozwiązywanie problemów*, Warszawa 2000, s. 91–154.

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Tekst dotyczy techniki grupowego rozwiązywania problemów, jaką jest burza mózgów.	P	F
2.	Wykorzystanie opisanej techniki pozwala zrealizować wszystkie pomysły zaproponowane przez grupę uczestników.	P	F

Zadanie 2. (0–2)

O rozwiązywaniu konfliktów

Jeśli strony wyrażają gotowość spotkania ze sobą twarzą w twarz, dochodzi do sesji wspólnej stron przy udziale osoby trzeciej. Jeśli któraś ze stron z ważnego dla niej powodu nie wyraża zgody na spotkanie bezpośrednie z drugą stroną, jednakże dąży do porozumienia, wtedy osoba trzecia spotyka się oddzielnie z każdą ze stron, będąc pośrednikiem w przekazywaniu ich punktu widzenia i oczekiwań. Porozumienie zostaje osiągnięte w wyniku wzajemnych ustępstw i wypracowane przez strony w obecności osoby trzeciej. Jest akceptowalne dla obu stron konfliktu.

Na podstawie: [...].org.pl

Uzupełnij zdanie. Odpowiedzi wybierz spośród podanych.

kompromis • arbitraż • mediacja

Opisany sposób rozwiązywania konfliktów to **2.1.**, natomiast porozumienie, które osiąga się w jego wyniku, to **2.2.**

Zadanie 3. (0–1)**O budżecie rodzinnym**

Miesięczny dochód rodziny Kowalskich wynosi 3000 zł. Rodzina nie ma oszczędności. Opłaty mieszkaniowe wynoszą 1000 zł. Koszty utrzymania internetu i telefonów stanowią kwotę 350 zł miesięcznie. Zakupy żywności dla rodziny wynoszą miesięcznie 1500 zł. Na dojazdy do pracy i szkoły rodzina wydaje 200 zł miesięcznie. Raz w miesiącu rodzina wybiera się do kina i wydaje na ten cel 150 zł. Raz w miesiącu pani Kowalska wydaje 100 zł na usługi kosmetyczki. Jedno z dzieci państwa Kowalskich uczęszcza raz w tygodniu na prywatne lekcje języka niemieckiego. Koszt jednej lekcji wynosi 50 zł.

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Kwota wydawana przez rodzinę Kowalskich na utrzymanie mieszkania stanowi mniej niż połowę uzyskiwanego dochodu.	P	F
2.	Comiesięczne wydatki powodują deficyt w budżecie rodzinnym państwa Kowalskich.	P	F

Zadanie 4. (0–2)**Przepisy prawne dotyczące systemu oświaty**

Art. 15.2. Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa [...] nie dłużej jednak niż do ukończenia 18. roku życia.

Art. 39.2. Dyrektor szkoły lub placówki może, w drodze decyzji, skreślić ucznia z listy uczniów w przypadkach określonych w statucie szkoły lub placówki. Skreślenie następuje na podstawie uchwały rady pedagogicznej, po zasięgnięciu opinii samorządu uczniowskiego.

2a. Przepis ust. 2 nie dotyczy ucznia objętego obowiązkiem szkolnym. [...]

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz.U. 1991, nr 95, poz. 425, z późn. zm. (stan prawny na 31 sierpnia 2017 r.).

Opis sytuacji

Jan, niepełnoletni uczeń szkoły podstawowej, rozpylił w pracowni matematycznej gaz łzawiący. W zaistniałej sytuacji rada pedagogiczna, po zasięgnięciu opinii samorządu uczniowskiego, podjęła uchwałę o skreśleniu Jana z listy uczniów szkoły.

Rozstrzygnij, czy dyrektor szkoły postąpi zgodnie z prawem, jeżeli podejmie decyzję o skreśleniu Jana z listy uczniów. Odpowiedź uzasadnij, odnosząc się do przytoczonych przepisów prawnych.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

Zadanie 5. (0–2)

O szkolnictwie zawodowym

1. W zeszłym roku dwie trzecie nowych miejsc pracy powstało w branżach zatrudniających osoby z przygotowaniem zawodowym.
2. Ukończenie szkoły zawodowej lub technikum jest więc bardzo dobrym wstępem do kariery.
3. Osoby z wykształceniem zawodowym zaczynają pracę w wieku 20 lat, a na emeryturę odchodzą według dzisiejszych przepisów po 45 latach.
4. Zakładamy, że w tym czasie najprawdopodobniej zmienią pracę kilkakrotnie, a zawody, które wykonywali, mocno się przekształcą.
5. Zmienia się społeczny wizerunek „zawodowców” jako osób umorusanych w smarach, posługujących się głównie prostymi narzędziami.

Na podstawie: B. Sendrowicz, *Zawód to nie wszystko*, wyborcza.pl

Spośród podanych zdań wybierz dwa zawierające wyłącznie fakty. Podaj numery, którymi je oznaczono.

Zdanie i

Zadanie 6. (0–1)

Gotowość do poświęceń w celu znalezienia pracy lub zmiany na lepszą – wyniki badania opinii społecznej

Czy, aby dostać pracę, był(a)by Pan(i) skłonny(a):	Odpowiedzi twierdzące (w procentach)	
	2009	2013
wykorzystać swój wolny czas na zwiększanie kwalifikacji?	61	72
przekwalifikować się, nauczyć nowego zawodu?	60	71
dojeżdżać do innej miejscowości?	53	61
pracować przez pewien czas bez wynagrodzenia?	27	33
wyjechać za granicę?	26	32
przeprowadzić się do innej miejscowości?	28	31

Mobilność i elastyczność zawodowa Polaków, Komunikat z badań CBOS BS/11/2013.

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Odsetek ankietowanych, którzy aby dostać pracę, byliby skłonni pracować bez wynagrodzenia, wzrósł w latach 2009–2013 o 6 procent.	P	F
2.	W porównaniu do 2009 roku w 2013 roku wzrosła skłonność ankietowanych do poświęceń w związku z poszukiwaniem pracy.	P	F

Zadanie 7. (0–1)**O jednej z organizacji**

Międzynarodowa organizacja humanitarna i rozwojowa prowadząca działania na rzecz dzieci. Robi wszystko, by żyło im się lepiej – od szczepień, przez budowę szkół, po natychmiastową pomoc w sytuacji klęski humanitarnej – bo uważa, że każde dziecko, niezależnie od miejsca urodzenia, koloru skóry czy religii, ma prawo do zdrowego i bezpiecznego dzieciństwa.

Na podstawie: www.unicef.pl; *Dzieci w Polsce. Dane, liczby, statystyki*, UNICEF, Warszawa 2013.

Podaj pełną polską nazwę organizacji, której dotyczą materiały źródłowe.

.....

Zadanie 8. (0–2)**Z biografii Bronisława Geremka**

1. Urodził się w 1932 roku w Warszawie w rodzinie żydowskiej.
2. W 1940 roku trafił wraz z rodzicami i bratem do getta warszawskiego, skąd uciekł w 1942 roku. Następnie ukrywał się w Warszawie.
3. W 1954 roku ukończył studia na Wydziale Historycznym UW. W 1960 roku uzyskał doktorat. W 1989 roku został mianowany profesorem.
4. W sierpniu 1980 roku został jednym z głównych ekspertów NSZZ „Solidarność”. Internowany po wprowadzeniu stanu wojennego.
5. W latach 1989–2001 był posłem na Sejm RP, a w latach 1997–2000 – Ministrem Spraw Zagranicznych. Od 2004 roku do śmierci w 2008 roku był posłem Parlamentu Europejskiego.

Na podstawie: Waldemar Piasecki, *Mój wielki brat*, „Przełęcz”, 21.07.2008 r.; www.geremek.pl

Na podstawie przedstawionego tekstu uzupełnij tabelę – w każdym wierszu wpisz numer informacji (1–5) świadczącej o rodzaju dyskryminacji, której doświadczył Bronisław Geremek.

	Rodzaj dyskryminacji	Numer informacji
A	ze względu na poglądy i działalność polityczną	
B	ze względu na pochodzenie etniczne	

Zadanie 9. (0–2)

O postępowaniu w sprawach nieletnich

Art. 1.§ 1. Przepisy ustawy stosuje się w zakresie:

- 1) zapobiegania i zwalczania demoralizacji – w stosunku do osób, które nie ukończyły lat 18;
- 2) postępowania w sprawach o czyny karalne – w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu lat 13, ale nie ukończyły lat 17; [...]

Art. 10. Sąd rodzinny może orzec umieszczenie w zakładzie poprawczym nieletniego, który dopuścił się czynu karnego [...], jeżeli przemawiają za tym wysoki stopień demoralizacji nieletniego oraz okoliczności i charakter czynu, zwłaszcza gdy inne środki wychowawcze okazały się nieskuteczne lub nie roszą resocjalizacji nieletniego.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, Dz.U. 1982, nr 35, poz. 228, z późn. zm. (stan prawny na 31 sierpnia 2017 r.).

Wymień dwie przesłanki umieszczenia nieletniego w zakładzie poprawczym.

-
-

Zadanie 10. (0–2)

Fotografia Pod gmachem Sejmu RP

www.solidarnosc.org.pl

10.1. Podaj nazwę wolności człowieka, dzięki której mogły się odbyć wydarzenia przedstawione na fotografii.

.....

10.2. Wyjaśnij problem, do którego odnosiły się hasła umieszczone na pierwszym planie fotografii.

.....
.....

Zadanie 12. (0–1)

O zakresie zadań wykonywanych przez wydział spraw obywatelskich urzędu gminy

1. Prowadzenie ewidencji ludności i wydawanie dowodów osobistych [...].
2. Prowadzenie postępowań administracyjnych w zakresie ewidencji ludności [...].
3. Współpraca z jednostkami organizacyjnymi urzędu w zakresie działania wydziału.
4. Przygotowywanie planów budżetowych w zakresie działania wydziału.

www.piaseczno.eu

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W przedstawionym wydziale urzędu gminy nie można

- A. zarejestrować noworodka.
- B. zarejestrować pobytu stałego i czasowego.
- C. złożyć wniosku o wydanie dowodu osobistego.
- D. złożyć wniosku o przydział lokalu z zasobów mieszkaniowych gminy.

Zadanie 13. (0–2)

Przepisy prawne dotyczące organów władzy publicznej w województwie

Przepis A. [...] jest organem stanowiącym i kontrolnym województwa.

Przepis B. [...] organizuje pracę zarządu województwa i [...] kieruje bieżącymi sprawami województwa oraz reprezentuje województwo na zewnątrz.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, Dz.U. 1998, nr 91, poz. 576, z późn. zm. (stan prawny na 31 sierpnia 2017 r.).

Do każdego przepisu prawnego dotyczącego organu władzy samorządowej w województwie dopisz nazwę tego organu.

Przepis A –

Przepis B –

Zadanie 14. (0–2)

Przepisy prawne dotyczące obywatelstwa polskiego

Art. 14.1. Małoletni nabywa obywatelstwo polskie przez urodzenie, w przypadku gdy [...] co najmniej jedno z rodziców jest obywatelem polskim [...].

Art. 15. 1. Małoletni nabywa obywatelstwo polskie, gdy został znaleziony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a jego rodzice są nieznani.

Art. 18. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może nadać cudzoziemcowi obywatelstwo polskie.

Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim, Dz.U. 2012, poz. 161, z późn.zm. (stan prawny na 31 sierpnia 2017 r.).

Do każdej podanej zasady nabywania obywatelstwa polskiego z mocy prawa przyporządkuj numer artykułu przytoczonej ustawy, w którym ta zasada została unormowana.

1. Zasada prawa krwi – art.
2. Zasada prawa ziemi – art.

Zadanie 15. (0–2)

O mniejszościach narodowych w Polsce

Opis A. To najliczniejsza mniejszość narodowa zamieszkująca Polskę. Na terenie 19 gmin województwa opolskiego i 3 gmin województwa śląskiego przedstawiciele tej mniejszości stanowią ponad 20% mieszkańców. Mniejszość ta reprezentowana jest w Sejmie VIII kadencji przez jednego posła.

Opis B. To mniejszość narodowa, stanowiąca ponad 38 tysięcy obywateli polskich, pierwotnie zamieszkiwała tereny południowo-wschodniej Polski. W wyniku tzw. akcji „Wisła” została przesiedlona na tereny północnej i zachodniej Polski, gdzie obecnie znajdują się jej największe skupiska.

Na podstawie: www.mniejszosci.narodowe.mac.gov.pl

Do każdego opisu dopisz nazwę właściwej mniejszości narodowej.

Opis A –

Opis B –

Zadanie 16. (0–1)

O organizacji pozarządowej

Nasza organizacja jest organizacją pozarządową [...]. Naszą misją jest uczynić świat lepszym przez zmniejszenie cierpienia i promowanie wartości humanitarnych. Realizujemy ją poprzez udzielanie pomocy humanitarnej, rozwojowej oraz prowadzenie edukacji społeczeństwa. Nasze działania prowadzimy w miejscach, gdzie wystąpił konflikt zbrojny lub katastrofa naturalna. Praca każdego z nas przyczynia się do ratowania życia ludzi.

www.podrozebezgranic.pl; www.wiadomosci.gazeta.pl

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

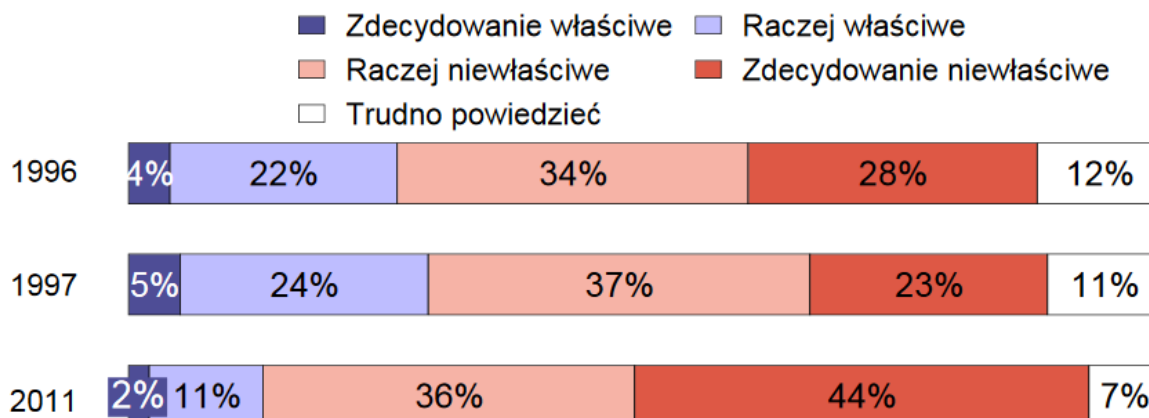
Organizacja pozarządowa, której dotyczą materiały źródłowe, to

- A. Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy.
- B. Związek Harcerstwa Polskiego.
- C. Polska Akcja Humanitarna.
- D. Polski Czerwony Krzyż.

Zadanie 17. (0–1)

Wyniki badania opinii społecznej.

Czy Pana(i) zdaniem robienie reklam skierowanych specjalnie do dzieci jest właściwe, czy też niewłaściwe?

Nudzą, drażnią, dezinformują – Polacy o reklamach, Komunikat z badań CBOS BS/16/2011.

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na podstawie wyników badania można stwierdzić, że

- A. największy odsetek badanych deklarował pozytywne nastawienie do reklam specjalnie skierowanych do dzieci w 1996 roku.
- B. w 1997 roku negatywną ocenę reklam skierowanych specjalnie do dzieci deklarowało ponad 60% badanych.
- C. największy odsetek badanych deklarował niechęć wobec reklam specjalnie skierowanych do dzieci w 2011 roku.
- D. w latach 1996–2011 nastąpił wśród badanych wzrost akceptacji dla reklam specjalnie skierowanych do dzieci.

Zadanie 18. (0–1)

Przepisy dotyczące zasad ustrojowych

Art. 10.2. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn. zm. (stan prawny na 31 sierpnia 2017 r.).

Podaj nazwę zasady ustrojowej unormowanej w przytoczonym przepisie prawnym.

.....

Zadanie 19. (0–1)**O wyborach prezydenckich w 2015 r.**

10 maja wybraliśmy kandydatów, którzy zmierzą się ze sobą w drugiej turze. Andrzej Duda po przeliczeniu głosów ze wszystkich obwodów uzyskał poparcie 34,76 procent wyborców. Na drugim miejscu znalazł się obecny prezydent Bronisław Komorowski z rezultatem 33,77 procent. Trzecie miejsce przypadło Pawłowi Kukizowi, który uzyskał 20,80 procent wszystkich głosów.

www.polskieradio.pl

Wyjaśnij, dlaczego w wyborach, których dotyczy tekst, doszło do drugiej tury.

.....

.....

.....

Zadanie 20. (0–3)

Loga wybranych organizacji politycznych, które uzyskały w wyniku wyborów do sejmu w 2015 roku ponadpięcioprocentowe poparcie wyborcze

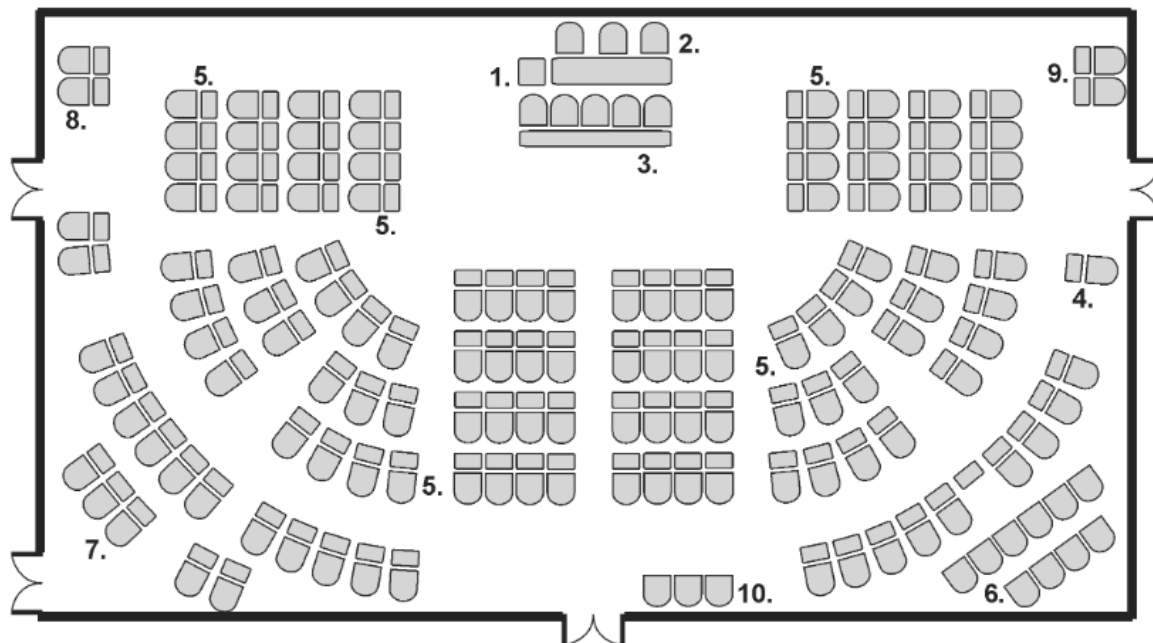
ruchkukiza.pl; www.lewicarazem.org; www.platforma.org; pis.org.pl; pl.wikipedia.org

Podaj pełne nazwy trzech partii politycznych, które uzyskały reprezentację w Sejmie RP w wyniku wyborów w 2015 roku. Wybierz spośród organizacji przywołanych w materiale źródłowym.

-
-
-

Zadanie 21. (0–2)

Schemat sali posiedzeń

Plan sali posiedzeń

1. Mównica; 2. Prezydium; 3. Sekretariat obrad; 4. Fotel Prezydenta RP;
5. Fotele parlamentarzystów; 6. Miejsce dla rządu i zagranicznych gości;
7. Miejsce dla prasy i publiczności; 8. Biuro Legislacyjne; 9. Urzędnicy
Kancelarii; 10. Miejsce dla Szefa Kancelarii oraz dyrektorów biur.

Na podstawie: [www.ie\[...\]gov.pl](http://www.ie[...]gov.pl)

Uzupełnij zdania – podaj nazwę organu władzy (A) i liczbę (B).

Na ilustracji przedstawiono salę posiedzeń (A) W skład tego organu wchodzi (B) parlamentarzystów.

Zadanie 22. (0–1)

Opisy kompetencji organów władzy centralnej w Polsce

1. Stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji.
2. Nadaje obywatelstwo polskie, ordery i odznaczenia, stosuje prawo łaski.
3. Prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną, zapewnia wykonywanie ustaw.
4. Uchwala ustawy, może wyrazić ministrowi wotum nieufności.

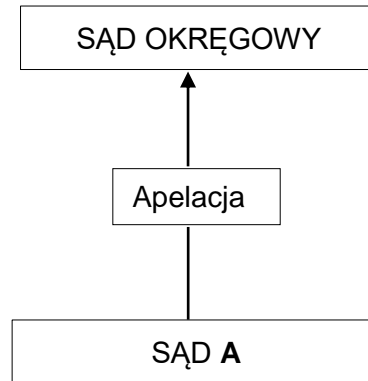
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn. zm. (stan prawny na 31 sierpnia 2017 r.).

Podaj numer opisu, w którym określono kompetencje Rady Ministrów RP.

Opis

Zadanie 23. (0–2)

Fragment struktury sądownictwa powszechnego i procedur procesowych w Polsce (schemat)

23.1. Podaj nazwy sądu powszechnego oznaczonego na schemacie literą A.

Sąd A –

23.2. Wyjaśnij, na czym polega zasada instancyjności sądów.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 24. (0–1)

Cele i zasady organizacji międzynarodowej

1. Utrzymać międzynarodowy pokój i bezpieczeństwo.
2. Rozwijać pomiędzy narodami przyjazne stosunki oparte na poszanowaniu zasady równouprawnienia i samostanowienia narodów oraz stosować inne odpowiednie środki dla umocnienia powszechnego pokoju.
3. Rozwiązywać w drodze współpracy międzynarodowej problemy międzynarodowe o charakterze gospodarczym, społecznym, kulturalnym lub humanitarnym, jak również popierać prawa człowieka i zachęcać do poszanowania tych praw i podstawowych wolności dla wszystkich bez względu na różnice rasy, płci, języka lub wyznania.
4. Stanowić ośrodek uzgadniania działalności narodów, zmierzającej do osiągnięcia tych wspólnych celów.

www.[...]org.pl

Podaj pełną polską nazwę organizacji, której cele i zasady przedstawiono w tekście.

.....

Zadanie 25. (0–1)

Fragment strategii bezpieczeństwa narodowego Polski

Polska buduje swoją politykę obronną w powiązaniu z zasadą solidarności i lojalności sojuszniczej. Gotowość przyścia z pomocą każdemu członkowi Sojuszu wzmacnia potencjał odstraszania, zapewniający bezpieczeństwo państw członkowskich. Polska musi być gotowa do reagowania na kryzysy, które mogą wywołać konflikty wymagające realizacji zadań obronnych w świetle artykułu V traktatu waszyngtońskiego.

Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2007, www.mon.gov.pl

Podaj nazwę organizacji międzynarodowej, której dotyczy tekst.

.....

Zadanie 26. (0–1)

O jednym z procesów globalnych (plakat)

www.vrota.pl

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zamieszczony plakat ilustruje występujący we współczesnym świecie proces

- A. globalnego kryzysu gospodarczego.
- B. globalnej integracji politycznej.
- C. globalnego ocieplenia klimatu.
- D. globalizacji gospodarczej.

Zadanie 27. (0–1)**Z oficjalnej strony UE**

Strefa [...] stanowi terytorium, na którym gwarantowany jest swobodny przepływ osób. Państwa sygnatariusze układu postanowiły znieść granice wewnętrzne na rzecz jednej granicy zewnętrznej. W tej sytuacji w kwestii wiz krótkoterminowych, wniosków azylowych i kontroli granicznych zastosowanie mają wspólne zasady i procedury.

www.europa.eu

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Strefa, której dotyczy tekst, to

- A. strefa euro.
- B. strefa Schengen.
- C. strefa wolnego handlu.
- D. strefa państw Unii Europejskiej.

Brudnopis

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego [...]. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego [...].	I. Społeczna natura człowieka. Zdający: 3) [...] uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne wskazania.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. P

2. F

Zadanie 2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego [...]. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	I. Społeczna natura człowieka. Zdający: 4) rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne uzupełnienia.

1 pkt – odpowiedź zawierająca jedno poprawne uzupełnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

2.1. mediacja

2.2. kompromis

Zadanie 3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego [...]. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	II. Rodzina. Zdający: 3) wyjaśnia, jak funkcjonuje gospodarstwo domowe; wymienia główne źródła jego dochodów (z działalności zarobkowej: pracy, działalności gospodarczej, umów cywilnoprawnych oraz ze świadczeń społecznych [...]).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne wskazania.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. P
2. P

Zadanie 4. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego [...]. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	III. Szkoła i edukacja. Zdający: 3) wymienia prawa i obowiązki ucznia; rozpoznaje przypadki naruszania praw uczniów oraz pracowników szkoły [...].

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: nie

Przykładowe uzasadnienie:

W związku z tym, że Jan objęty jest realizacją obowiązku szkolnego (art. 15), spełnienie warunków do skreślenia z listy uczniów z art. 39.2. nie jest wystarczające, by decyzja dyrektora w tej sprawie była zgodna z prawem (co jest zapisane wprost w art. 39.2a).

Zadanie 5. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych [...].	III. Szkoła i edukacja. Zdający: 5) planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności

<p>II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:</p> <p>1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.</p> <p>III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający:</p> <p>2) planuje dalszą edukację, uwzględniając swe umiejętności i zainteresowania.</p>	<p>i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy.</p>
--	--

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne numery zdań.

1 pkt – odpowiedź zawierająca jeden poprawny numer zdania.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1, 3

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza i rozumienie. Zdający:</p> <p>1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych [...].</p> <p>II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:</p> <p>1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.</p> <p>III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający:</p> <p>2) planuje dalszą edukację, uwzględniając swe umiejętności i zainteresowania.</p>	<p>III. Szkoła i edukacja. Zdający:</p> <p>4) charakteryzuje oczekiwane kompetencje wybranych kategorii społeczno-zawodowych i ich miejsce na rynku pracy.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne wskazania.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. F

2. P

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza i rozumienie. Zdający:</p> <p>5) ma podstawową wiedzę na temat praw człowieka [...] oraz wybranych spraw międzynarodowych.</p>	<p>IV. Prawa człowieka. Zdający:</p> <p>7) przedstawia przykłady działań organizacji pozarządowych na rzecz ochrony praw człowieka [...].</p>

II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego. III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający: 4) przedstawia własne prawa i obowiązki.	
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci

Zadanie 8. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) ma podstawową wiedzę na temat praw człowieka [...]. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego. III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający: 4) przedstawia własne prawa i obowiązki.	IV. Prawa człowieka. Zdający: 1) uzasadnia, że godność człowieka jest podstawą różnych systemów moralnych; wyjaśnia, że jest ona źródłem powszechnych, przyrodzonych, nienaruszalnych i niezbywalnych wolności i praw człowieka [...].

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne uzupełnienia.

1 pkt – odpowiedź zawierająca jedno poprawne uzupełnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A. 4

B. 2

Zadanie 9. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) ma podstawową wiedzę na temat praw człowieka [...]. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	V. Nieletni wobec prawa. Zdający: 3) wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw.

III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający: 4) przedstawia własne prawa i obowiązki.	
---	--

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne wyjaśnienia.

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- nieletni jest w przedziale wiekowym między 13. a 17 rokiem życia i popełnił czyn karalny
- nieletni przejawia wysoki stopień demoralizacji
- zastosowanie innych środków wychowawczych wobec nieletniego nie daje gwarancji ich skuteczności

Zadanie 10. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) ma podstawową wiedzę na temat praw człowieka, środków masowego przekazu [...]. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego. III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający: 4) przedstawia własne prawa i obowiązki.	IV. Prawa człowieka. Zdający: 2) wykazuje różnice między prawami a wolnościami człowieka; wymienia prawa i wolności osobiste zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

10.1.**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- prawo do zgromadzeń / wolność zgromadzeń
- wolność słowa

10.2.**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Z tzw. umów śmieciowych (czyli umów z kodeksu cywilnego, a nie umów o pracę) nie były wówczas odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne.

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza i rozumienie. Zdający:</p> <p>2) uzasadnia znaczenie procedur demokratycznych [...];</p> <p>4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i podstawowe organy władz publicznych.</p> <p>II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:</p> <p>1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.</p> <p>III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający:</p> <p>1) rozpoznaje własne potrzeby i potrzeby innych.</p> <p>IV. Komunikowanie i współdziałanie. Zdający:</p> <p>5) korzysta z prostych procedur oraz z możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego – wskazuje, gdzie załatwić proste sprawy urzędowe.</p>	<p>VII. Społeczność regionalna. Zdający:</p> <p>3) podaje, w jakim wydziale starostwa powiatowego można załatwić wybrane sprawy; posługuje się formularzami urzędowymi – wypełnia wniosek o paszport (delegatura urzędu wojewódzkiego).</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne wskazania.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. P

2. P

Zadanie 12. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza i rozumienie. Zdający:</p> <p>2) uzasadnia znaczenie procedur demokratycznych [...];</p> <p>4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i podstawowe organy władz publicznych.</p> <p>II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:</p> <p>1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.</p> <p>III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający:</p>	<p>VI. Społeczność lokalna. Zdający:</p> <p>2) przedstawia, jak zorganizowany jest urząd gminy (miasta/dzielnicy); podaje, w jakim wydziale można załatwić wybrane sprawy [...].</p>

<p>1) rozpoznaje własne potrzeby i potrzeby innych.</p> <p>IV. Komunikowanie i współdziałanie. Zdający:</p> <p>5) korzysta z prostych procedur oraz z możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego – wskazuje, gdzie załatwić proste sprawy urzędowe.</p>	
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 13. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza i rozumienie. Zdający:</p> <p>2) uzasadnia znaczenie procedur demokratycznych [...];</p> <p>4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i podstawowe organy władz publicznych.</p> <p>II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:</p> <p>1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.</p> <p>III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający:</p> <p>1) rozpoznaje własne potrzeby i potrzeby innych.</p> <p>IV. Komunikowanie i współdziałanie. Zdający:</p> <p>5) korzysta z prostych procedur oraz z możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego – wskazuje, gdzie załatwić proste sprawy urzędowe.</p>	<p>VII. Społeczność regionalna. Zdający:</p> <p>4) wymienia organy stanowiące i wykonawcze samorządu powiatowego i województwa; przedstawia, jak są one wybierane i jak mogą zostać odwołane; podaje zadania tych organów.</p>

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca dwie poprawne nazwy.

1 pkt – odpowiedź zawierająca jedną poprawną nazwę.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Przepis A – sejmik województwa

Przepis B – marszałek województwa

Zadanie 14. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza i rozumienie. Zdający:</p> <p>2) uzasadnia znaczenie procedur demokratycznych [...];</p> <p>4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i podstawowe organy władz publicznych.</p> <p>II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:</p> <p>1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.</p> <p>III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający:</p> <p>1) rozpoznaje własne potrzeby i potrzeby innych.</p> <p>IV. Komunikowanie i współdziałanie. Zdający:</p> <p>5) korzysta z prostych procedur oraz z możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego – wskazuje, gdzie załatwić proste sprawy urzędowe.</p>	<p>VIII. Wspólnoty narodowe/etniczne i ojczyzna. Zdający:</p> <p>2) wyjaśnia, czym obywatelstwo różni się od narodowości; przedstawia warunki nabycia obywatelstwa polskiego z mocy prawa i wymienia inne formy uznania za obywatela polskiego oraz nadania obywatelstwa polskiego; wymienia konstytucyjne obowiązki obywatela.</p>

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne artykuły.

1 pkt – odpowiedź zawierająca jeden poprawny artykuł.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. 14.1.

2. 15.1.

Zadanie 15. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza i rozumienie. Zdający:</p> <p>4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i podstawowe organy władz publicznych.</p> <p>II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:</p> <p>1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.</p> <p>III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający:</p> <p>5) powiększa treść własnej tożsamości [...] etnicznej [...].</p>	<p>VIII. Wspólnoty narodowe/etniczne i ojczyzna. Zdający:</p> <p>4) wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne [...] i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania [...].</p>

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca dwie poprawne nazwy.

1 pkt – odpowiedź zawierająca jedną poprawną nazwę.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Opis A – niemiecka

Opis B – ukraińska

Zadanie 16. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza i rozumienie. Zdający:</p> <p>1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych oraz społeczności lokalnej i regionalnej oraz wspólnoty etnicznej i państwowej.</p> <p>II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:</p> <p>1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.</p>	<p>IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie. Zdający:</p> <p>2) przedstawia cele i formy działań organizacji pozarządowych aktywnych w społeczności lokalnej i regionie [...].</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 17. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza i rozumienie. Zdający:</p> <p>5) ma podstawową wiedzę na temat praw człowieka, środków masowego przekazu oraz wybranych spraw międzynarodowych</p> <p>II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:</p> <p>1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.</p>	<p>X. Środki masowego przekazu. Zdający:</p> <p>3) przedstawia funkcje reklamy i krytycznie analizuje wybrany przekaz reklamowy.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 18. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i podstawowe organy władz publicznych. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 8) wyjaśnia zasadę trójpodziału władzy [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

trójpodział władzy

Zadanie 19. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej [...]. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 5) [...] przedstawia sposób wyboru i podstawowe kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

W wyborach prezydenckich obowiązuje konieczność zdobycia ponad 50% ważnie oddanych głosów wyborców, a jeśli żaden z kandydatów takiej większości nie otrzymał, przeprowadza się drugą turę.

Zadanie 20. (0–3)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i podstawowe organy władz publicznych. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 4) [...] wymienia partie polityczne, których przedstawiciele zasiadają w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej.

1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	
---	--

Zasady oceniania

3 pkt – odpowiedź zawierająca trzy poprawne nazwy.

2 pkt – odpowiedź zawierająca dwie poprawne nazwy.

1 pkt – odpowiedź zawierająca jedną poprawną nazwę.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- Prawo i Sprawiedliwość
- Platforma Obywatelska (RP)
- Polskie Stronnictwo Ludowe

Zadanie 21. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i podstawowe organy władz publicznych. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) wyjaśnia zasadę przedstawicielstwa (demokracji pośredniej) [...] oraz zasady działalności [...] izb parlamentarnych.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne uzupełnienia.

1 pkt – odpowiedź zawierająca jedno poprawne uzupełnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- A. Senatu (RP)
 B. 100

Zadanie 22. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i podstawowe organy władz publicznych. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 8) [...] przedstawia podstawowe kompetencje Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

3

Zadanie 23. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i podstawowe organy władz publicznych. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego. III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający: 4) przedstawia własne prawa i obowiązki.	XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 6) [...] wyjaśnia podział na sądy powszechne i administracyjne oraz zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego [...].

23.1.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

sąd rejonowy

23.2.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Oznacza to, że osoba, która nie jest zadowolona z rozstrzygnięcia jej sprawy przez sąd, może odwołać się od tego orzeczenia (wyroku, postanowienia) do sądu wyższej instancji.

Zadanie 24. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) ma podstawową wiedzę na temat praw człowieka, środków masowego przekazu oraz wybranych spraw międzynarodowych. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:	XII. Sprawy międzynarodowe. Zdający: 1) wymienia cele i przejawy działania Organizacji Narodów Zjednoczonych [...].

1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Organizacja Narodów Zjednoczonych

Zadanie 25. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) ma podstawową wiedzę na temat praw człowieka, środków masowego przekazu oraz wybranych spraw międzynarodowych. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	XII. Sprawy międzynarodowe. Zdający: 1) wymienia cele i przejawy działania [...] Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Organizacja Paktu/Traktatu Północnoatlantyckiego

Zadanie 26. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) ma podstawową wiedzę na temat praw człowieka, środków masowego przekazu oraz wybranych spraw międzynarodowych. II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	XII. Sprawy międzynarodowe. Zdający: 5) formułuje sądy w sprawach wybranych problemów społecznych współczesnego świata; rozważa propozycje działań w kierunku poprawy warunków życia innych ludzi na świecie.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 27. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) ma podstawową wiedzę na temat praw człowieka, środków masowego przekazu oraz wybranych spraw międzynarodowych; II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego.	XII. Sprawy międzynarodowe. Zdający: 3) przedstawia podstawowe korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej dla pracowników i osób podróżujących [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B